

Con. 184-08.

Economics - I

HJ-7580

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :—** (1) Attempt any **five** questions choosing not more than **three** questions from **each** section.
(2) **Figures** to the **right** indicate **full** marks.
(3) Answer-books of **both** sections should be tied **together**.

Section I

1. (a) Briefly explain the features of Indian economy. 10
(b) Discuss the various poverty eradication programmes. 10
2. (a) Explain the importance of agriculture in Indian economy. 10
(b) Analyse the main sources of agricultural finance. 10
3. (a) What are the major problems faced by the small scale industries ? 10
(b) Describe the various measures to reduce industrial sickness. 10
4. (a) Discuss the features of labour market in India. 10
(b) Suggest suitable measures to increase employment opportunities in India. 10
5. Write explanatory notes on any **two** of the following :— 20
 - (a) New Economic Policy of 1991.
 - (b) Problems of agricultural marketing.
 - (c) Objectives of disinvestment policy.
 - (d) Causes of Unemployment.

Section II

6. (a) Explain the developmental and promotional functions of RBI. 10
(b) Briefly explain the objectives of Monetary Policy. 10
7. (a) Discuss the structure of Indian Money Market. 10
(b) Explain the role of SEBI in regulating Indian Capital Market. 10
8. (a) Critically examine the Indian tax structure. 10
(b) Explain the growth and composition of public expenditure in India. 10
9. (a) Analyse the role of finance commissions. 10
(b) Examine the causes of deficit in India's balance of payments. 10
10. Write explanatory notes on any **two** of the following :— 20
 - (a) Features of Indian Money Market.
 - (b) Causes of growth in Public Expenditure.
 - (c) Exim Policy 2002-07.
 - (d) Composition of India's Foreign Trade.

[TURN OVER

(मराठी रुपांतर)

- सूचना :- (१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा पण एका विभागातून तीनपेक्षा जास्त प्रश्न सोडवू नयेत.
 (२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 (३) दोन्ही विभागांच्या उत्तरपत्रिका एकत्र बांधा.

विभाग १

१. (अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये संक्षेपात स्पष्ट करा. १०
 (ब) दारिद्र्य निर्मूलनाच्या विविध कार्यक्रमाची चर्चा करा. १०
२. (अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेत कृषीचे महत्त्व विशद करा. १०
 (ब) कृषी वित्त पुरवठ्याच्या प्रमुख स्रोतांचे विवेचन करा. १०
३. (अ) लघु उद्योगांना भेडसावणाऱ्या प्रमुख समस्या कोणत्या ? १०
 (ब) औद्योगिक आजारपणावरील विविध उपायांचे विवेचन करा. १०
४. (अ) भारतातील श्रम बाजाराच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. १०
 (ब) भारतात रोजगार संधी वाढविण्यासाठी सुयोग्य उपाय सूचवा. १०
५. पुढीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा :- २०
 (अ) सन १९९१चे नवीन आर्थिक धोरण.
 (ब) कृषी बाजारपेठेच्या समस्या.
 (क) निर्गुतवणूक धोरणाची उद्दिष्ट्ये.
 (ड) बेरोजगारीची कारणे.

विभाग २

६. (अ) भारतीय रिझर्व्ह बँकेची विकासात्मक आणि प्रोत्साहनात्मक कार्ये विशद करा. १०
 (ब) मौद्रिक धोरणाची उद्दिष्ट्ये संक्षेपात स्पष्ट करा. १०
७. (अ) भारतीय नाणे बाजाराच्या रचनेची चर्चा करा. १०
 (ब) भारतीय भांडवल बाजार नियमनात रोखे विनिमय मंडळाची भूमिका स्पष्ट करा. १०
८. (अ) भारतीय कर संरचनेचे टिकात्मक परीक्षण करा. १०
 (ब) भारतातील सार्वजनिक व्ययातील वृद्धी आणि रचना स्पष्ट करा. १०
९. (अ) वित्त आयोगांच्या भूमिकेचे विवेचन करा. १०
 (ब) भारताच्या व्यवहारशेष्ठातील तुटीच्या कारणांचे परीक्षण करा. १०
१०. पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :- २०
 (अ) भारतीय नाणे बाजाराची वैशिष्ट्ये.
 (ब) सार्वजनिक व्यय वाढीची कारणे.
 (क) सन २००२-०७चे आयात-निर्यात धोरण.
 (ड) भारताच्या विदेश व्यापाराची रचना.